

Tilsynserklæring for skoleåret 2023/2024 for Rudolf Steiner-Skolen i Århus:

1. Skolens navn og skolekode

Skolekode: 751062	Skolens navn: Rudolf Steiner-Skolen i Århus

1.1 Navn på den eller de tilsynsførende

Jens Vibe Michelsen

2. Angivelse af datoer for tilsynsbesøg samt i hvilke klasser og fag, tilsynet har overværet undervisningen, på de enkelte datoer.

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

Dato	Klasse	Fag	Fagområde	Tilsynsførende
21-08-2023	1.-9. klasse	Alle	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
24-10-2023	5. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
24-10-2023	3. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
24-10-2023	5. klasse	Håndværk og design (sløjd)	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
25-10-2023	2. klasse	Naturfag	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
25-10-2023	4.klasse	Musik	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
25-10-2023	4. klasse	Idræt	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
11-12-2023	7. klasse	Matematik	Naturfag	Jens Vibe Michelsen
11-12-2023	7. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
14-12-2023	9. klasse	Historie og samfund	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
14-12-2023	3. klasse	Billedkunst	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
27-02-2024	5. klasse	Historie	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen

27-02-2024	7. klasse	Historie	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
27-02-2024	9. klasse	Engelsk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
01-03-2024	2. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
01-03-2024	6. klasse	Håndarbejde	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
01-03-2024	4. klasse	Håndarbejde	Praktiske/musiske fag	Jens Vibe Michelsen
29-04-2024	1. klasse	Hovedfag	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
29-04-2024	9. klasse	Dansk	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen
29-04-2024	Alle	Elevråd	Humanistiske fag	Jens Vibe Michelsen

2.1 Beskrivelse af tilsynsbesøg

21.8.

Skolens rammer for tilsynet er meget tilfredsstillende. Qua skolens størrelse og faglige mangfoldighed indgår der i alt 8 tilsynsdage inklusiv 30 minutters samtaler med hver af de involverede lærere, og hver anden gang et møde med skolens ledelse.

Jeg har fået tilsendt eksempler på skriftlige evalueringer til afgangselever.

Særligt om rammerne for idrætsundervisning:

Siden sidste tilsynserklæring har jeg tilset det praktisk-musiske fagområde nærmere. I forrige tilsynserklæring omtalte jeg rammerne for faget idræt. Idræt er et af de største fag i grundskolen målt på det obligatoriske timetal 0.-9. årgang. Faget råder fortsat over én sal, og i indeværende skoleår har ledelsen sikret, at den enlige sal er prioriteret til idrætsundervisning, så aflysninger eller 'nødløsninger' uden det relevante faglige indhold på grund af salens brug til andre aktiviteter, undgås. Skolen har desuden sikret det obligatoriske tilbud om svømmeundervisning. Ledelsen har fortsat fokus på et tidssvarende undervisningstilbud i idræt.

3. Foregår undervisningen udelukkende på dansk i alle fag, sprogfag undtaget?

Ja

Efter lov om friskoler og private grundskoler m.v. § 2, stk. 3 er undervisningssproget i en fri grundskole dansk, dog er undervisningssproget i de tyske mindretalsskoler tysk. § 6 a Skolens lærere skal beherske dansk i skrift og tale, dette gælder dog ikke lærerne ved de tyske mindretalsskoler eller ved skoler, der har fået godkendt et andet undervisningssprog end dansk.

3.1 Uddybning

4. Står undervisningen inden for det humanistiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

4.1 Uddybning

5. Står undervisningen inden for det naturfaglige fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

5.1 Uddybning

6. Står undervisningen inden for det praktisk-musiske fagområde mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Efter lov om friskoler og private grundskoler § 9 d, skal den tilsynsførende, overvære undervisningen i et omfang afstemt efter skolens størrelse, svarende til mindst én hel skoledag, overvære undervisningen inden for hvert af de fagområder, som folkeskolens fagkreds naturligt kan opdeles i, drøfte indholdet af skolens undervisningsplaner med skolens leder og lærere og vurdere det anvendte undervisningsmateriales faglige og pædagogiske kvalitet.

6.1 Uddybning

Håndarbejde i 4. og 6. klasse

4. klasse arbejdede med broderi. De kreerede hver især, hvad der skulle blive et omslag til deres egen sangbog. De valgte selv mønster og farvesammensætning. Deres navn skulle naturligvis også indgå. Et eksempel på en enkel, men virksom motivationsfaktor for at lære en ny færdighed: At produktet skal bruges umiddelbart og synligt.

I 6. klasse var eleverne kommet videre til at kreere en elefant (ca 30 cm høj): Nu var emnet 3-dimensionalt, og håndværket bestod i at sy en pæn søm. Teknikken med at 'proppe' fyld i elefanten var ikke ukompliceret. Produktet i sig selv var en elementær motivationsfaktor.

I begge klasser var relationerne mellem lærerne og eleverne - og lærernes kompetente instruktion - en støtte i processen.

Idræt 4. klasse.

Skolens didaktik for faget idræt tager afsæt i at styrke børnenes bevægelseslyst i de tidlige år. Iflg. skolens læreplan i faget har leg forrang for konkurrence, som først inddrages fra 4.-5. trin. Skolen bruger sin givne lokalitet, fx skoven, som idrætsfacilitet udendørs, og i salen indendørs med gymnastikredskaber. Boldspil kommer ind relativt sent. Svømning og atletik låner man sig frem til.

Da jeg skulle overvære undervisning, var salen lukket, fordi den skulle bruges til et weekendarrangement. Derfor skulle idrætstimen foregå udenfor (i november). Det blev til en omgang fangeleg uden omklædning og badning. Efter omstændighederne veltilrettelagt og med en rimelig konstant fysisk aktivitet. Se endvidere mine bemærkninger vedr. idræt i indledningen.

Sløjd, 5. klasse, valgfag, 12 elever.

Formål: Eleverne skal opøve færdigheder i brug af håndværktøj og skærende redskaber, fx Økse, sav, kniv, billedskærejern og kølle. Undervisningen sigter på at lære teknikker, der beskytter én selv og andre mod skader.

På dette trin arbejder eleverne med friske træsorter. En opgave kan fx være at udhugge en skål. Med mere øvelse kommer eleverne til at arbejde med tørt træ – og kommer til trækonstruktioner med bl.a. drejning. Progressionen kan se sådan ud: Et hus af en klods rent træ. En uro af udskårne figurer. En knagerække. Konstruktion: Et lille skab, en reol.

Denne time er for begyndere - med frisk træ, en tyk gren. Instruktion i sikkerhed med træskærer arbejde.

Første opmærksomhedspunkt: Det friske træs natur. Med et bundt almindelige sugerør illustrerer læreren kævlens indre 'fibre' og viser med håndkantslag logikken i, hvordan man flækker grenen - på langs af fibre, som var den en stak sugerør: Flækker let, men knækker ikke let.

Parvis deler eleverne en regelmæssigt formet kævle. Flækker den i to og udhuler den til hver sin skål med billedskærejern efter omhyggelig instruktion.

Eksemplarisk instruktion. Elevernes tilgang viser, at de har forstået det.

Musik, 4. klasse. Her øves korsang.

Indholdet på dette trin har fokus på at børnene skal synge mange sange, analysere indholdet og opnå fortrolighed med tonernes navne og rytmiske figurer. Her introduceres flerstemmighed og kanon, både med stemmer og fløjte. Børnene skal lære at høre egen stemme i et kor af stemmer og toner. Fløjtespil udvikles kontinuerligt.

Timen var stramt struktureret. Eleverne tilsvarende fokuserede.

1. Rundkreds med rytmeøvelse. Opgaven er, at gruppen skal finde og fastholde pulsen/rytmen.
2. Rundkreds, hvor man holder hånd med sidekammeratens sidekammerat. Runddans og sang, hvor rytmen er central.
3. Rundkreds, stående med fløjte. Melodien skal opføres til morgensang i morgen, formen pudses af. Starter med at spille nummeret igennem.
Derefter: Musikerne er delt op i fem dybe stemmer, otte midterstemmer og fire lyse (melodi)stemmer. 1 slår takten.
Spilles igennem en ekstra gang, højere tempo.

Differentiering: Læreren oplyser, at hendes fokus er at få skabt en solid midtergruppe, fordi det gør det lettere med tiden at 'indrullere' de dygtigste og de svageste i det fælles. Vel gennemført time med tempo, variation og positivt medspil fra børnene.

7. Står elevernes standpunkt i dansk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

7.1 Uddybning

Hovedfag i 1. klasse, med dansk.

Jeg kom ind i afslutningen af den første del af hovedfagsmodulet hvor læreren synger for, og eleverne spiller strofen på fløjte.

Derefter var temaet bogstavlære. Bogstavet, p (P) blev visualiseret med en illustration på tavlen, der illuderede en prinsesse, udformet som et P. Klassen rekapitulerede eventyr og historier, hvori om prinsesser indgår, som de kunne huske.

Eleverne indtegnede i deres periodehæfter prinsessen som en 'p-figur', inspireret af tegningen på tavlen. De fleste forsøgte at kopiere, enkelte valgte at fravige både form og farvelægning. Læreren sluttede med at læse en historie op om en prinsesse, der havde for vane at 'plapre op', en variant af eventyret om Klods-Hans.

Samtalen med læreren: Jeg havde set en time, der ikke adskilte sig fra de timer, der kendetegner denne 1. klasse med (denne dag) 16 små individuelle personligheder. Læreren havde et klart overblik over de enkelte elever og deres samspil i klassen. Atmosfæren i gruppen var grundlæggende tryk.

2. klasse har hovedfag med periodefaget, hjemstavnslære. Som det fremgik af årsplanen var emnet: Efterår. I forløbet arbejder klassen blandt andet med Livet i skoven, om blade og frugter, dyrenes vinterhi osv. Målet er, at eleverne opnår kundskab om skovens liv og kredsløb, skovens dvale. Begrebsforståelse, fx om forskel på blade og frugter. Et af kravene til læringen er at bidrage til forståelse og respekt for naturen, bl.a. gennem iagttagelse. Derfor vil der naturligt indgå udflugter i skoven, som er skolens nabo. I forløbet integrerer læreren aktiviteter, der styrker elevernes færdigheder i dansk.

Har i dag 23 elever, normalt 28. 2 elever er til udredning for specialtilbud. Klasselæreren er bistået af en støttelærer.

Klassen sang vers fra Novembersang (udenad).

Læreren fortælling ligger til grund for elevernes tilegnelse af emnet. Inden da indledes med elevernes genfortælling af gårsdagens historie. I periodehæfterne arbejder eleverne med en tegning i A3 format og en farvelægning af dette, så billedet illustrerer årstidernes skiftet.

Læreren har forud for timen udarbejdet et forlæg på tavlen.

Læreren runder af med næste dags program.

8. Står elevernes standpunkt i matematik mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

8.1 Uddybning

7. klasse. Matematik

Denne time (hovedfag) åbnes nyt emne: Geometri. Skolen ønsker at undervisningen i geometri skal lede frem mod kundskaber og færdigheder, der blandt andet sætter eleverne i stand til at benytte begreber og metoder til at beskrive fysiske objekter fra dagligdagen, kende grundlæggende begreber som parallelitet og vinkler, arbejde med fysiske modeller og tegninger af disse, angive dybde i billeder, anvende tegnetoder til at beskrive form og afstand og måle og beregne omkreds, areal og rumfang.

Denne lektion udgør naturligvis et beskedent skridt mod ovenstående. Klassen arbejder med begreberne areal og omkreds samt de geometriske figurer, kvadrat og rektangel. Herefter får eleverne til opgave at måle klasseværelset op + diverse inventar. Med erfaringer fra den indledende tavlegennemgang fra læreren skal eleverne 'sjusse' sig til areal/omkreds før opmålingerne.

Undervejs introducerer læreren et nyt begreb (for de fleste), nemlig afrunding af decimaltal til nærmeste hele tal ($6,60 > 7,00$).

Klasserummets afrundede areal skal herefter tegnes, og begrebet målestoksforhold bliver vendt.

Timen er vel planlagt, og den konkrete tilgang med krav om elevernes aktive deltagelse (ved målinger mm) forekommer at være et nødvendigt pædagogisk greb.

9. Står elevernes standpunkt i engelsk mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen?

Ja

9.1 Uddybning

Engelsk 9. klasse

arbejder projektorienteret med temaet, Segregation Now and Then.

Formålet med projektet er, at eleverne får

- indsigt i hvordan raceforskelle har påvirket pgl. lande og deres udvikling
- indsigt i store personligheds biografier
- øve evnen til gruppearbejde
- øve evnen til at fremlægge
- søge oplysninger, bearbejde dem og formidle dem mundtligt og skriftlig
- øve og udvide kundskaber til engelsk og til engelsktalende lande

Klassen arbejder i grupper, som er rammesat så eleverne kan vælge at belyse temaet ud fra bestemte begivenheder i enten USA, India, Australien eller Sydafrika. Eleverne skal udarbejde et hæfte på ca. 10 sider inklusiv indholdsfortegnelse og kildeangivelser. Der er angivet krav om ens trykkvalitet, punktstørrelse og linjeafstand. Fremlæggelser skal vare 20 minutter og indeholde visuelt materiale, evt. drama. Eleverne har alle engelsktimer i 6 uger til opgaven, hjemmearbejde må forventes. Der er angivet en dato for, hvornår fremlæggelsen skal vises til forældrene ved et forældreaften.

Læreren går rundt og interviewer grupperne: Status, udfordringer, hjælp-behov, next step. Al samtale foregår på engelsk. Generelt et stabilt aktivitetsniveau der afspejler god projektstyring og motivation.

I 7. klasse foregår undervisningen ligeledes på engelsk. Emnet hedder iflg læreren: Mattmaster. Eleverne udfordres med et opgavekort, hvor de i grupper skal beskrive en given person (Teacher) og læse digtet op for klassen. Kravet er, at beskrivelsen skal bestå i et digt, hvor personen ikke er nævnt. Der gives point for præstationen.

Legen med sproget har selvstændig læringsmæssig værdi og stimulerer også kreativiteten og humøret. Forløbet holder flow. Læreren har styr på tiden og udpeger vinderne.

10. Fører skolen til prøve i historie?

Nej

10.1 Årsag

Prøvefri skole jf. §8a, stk. 6

10.3 Uddybning

Historie, 5. klasse, 16 elever til stede, 7 fraværende.

Skolens læreplan lægger her op til, at eleverne møder fortællingerne om de store kulturperioder: Den ur-indiske, den persiske og den ægyptiske osv. i myter, sagn og historier. 5. klasse har hørt om Olympens Guder, Odysseus rejser og Iliaden. Denne time tilføjer yderligere brudstykker af den græske kultur og grækernes måde at tænke på

og indrette samfundslivet på med sin kunst, tankeliv og gryende demokrati.

Klassen reciterer vers på græsk, opremser i kor det græske alfabet, og bliver introduceret i Sokrates tænkning via Platons skrifter ved at lade de to optræde i et græsk drama, som klassen øver. Ud over de to koryfæer optræder Xantippe (Sokrates' hustru), Sofokles, Hippokrates m.fl, og stykket handler om striden om den politiske magt, sofisternes ordgyderi o.a. I dramaet har også et kor - som i de ægte græske dramaer - rollen som stykkets 'driver'/fortæller/kommentator. Timens forløb er varieret og eleverne lever med.

7. klasses 28 elever arbejder med renæssancen. Eleverne får også her store personligheder og monumenter at knytte ny viden op på - periodens store kunst ved Michelangelo, Raphael, Leonardo m.fl. Eleverne indskrifer faktatekster i deres periodehæfter, blandt andet med tidens og 'fyrtårnenes' biografier og karakteristika, og de vælger selv at illustrere og farvelægge kopier af bygningsværker, skulpturer eller malerier.

Ny lektie er undersøgelser i tilknytning til Leonardos skildring af 'det ideelle menneske'.

Mange vellykkede illustrationer under udarbejdelse. Omhu, arbejds(u)ro og koncentration.

11. Står skolens samlede undervisningstilbud ud fra en helhedsvurdering mål med, hvad der almindeligvis kræves i folkeskolen

Ja

11.1 Uddybning

Jeg har

- fordybet mig i skolens lære- og periodeplaner samt årsplanerne for de fag og klasser jeg har besøgt
- haft lejlighed til at drøfte og give feedback på undervisning
- drøftet overordnede forhold med skolens ledelse, blandt andet om forholdet mellem skolens beskrivelse af sig selv og det, jeg har observeret.

Det er mit klare indtryk, at skolen lever op til de krav og forventninger, som almindeligvis gælder for folkeskolen. Skolens ledelse er opmærksom på, at rammerne for faget idræt har brug for en opgradering.

12. Forbereder skolen efter sit formål og i hele sit virke eleverne til at leve i et samfund som det danske med frihed og folkestyre?

Ja

12.1 Uddybning

Jeg har set undervisning, hvor eleverne på et tidligt klassetrin præsenteres for demokratiets 'fødsel' i det antikke Hellas. På ældre trin har jeg set undervisning, hvor eleverne behandler centrale kvaliteter, der må gælde i demokratier, fx ligebehandling.

13. Udvikler og styrker skolen elevernes demokratiske dannelse?

Ja

13.1 Uddybning

Skolens generelle atmosfære, og fx børns og voksnes omgangs- og tiltaleformer, afspejler ligeværdighed, gensidig tillid og respekt.

14. Udvikler og styrker skolen elevernes kendskab til og respekt for grundlæggende friheds- og menneskerettigheder?

Ja

14.1 Uddybning

Et eksempel så jeg i 9. klasses projekt i faget historie, som jeg har omtalt i 'stå-mål' afsnittet.

15. Benytter skolen kønsopdelte aktiviteter i undervisningen?

Nej

15.1 Uddybning

16. Arbejder skolen løbende med at sikre kønsligestilling på skolen?

Ja

16.1 Uddybning

Se min uddybning ovenfor i spørgsmålet om demokratisk dannelse.

17 Har skolens elever dannet elevråd eller varetager eleverne på anden demokratisk måde deres fælles interesser vedrørende skolen?

Ja

17.1 Uddybning

Skolens elevråd arbejder efter en fast mødeplan og under bistand fra en kontaktlærer. Jeg har talt med et par elevrådsrepræsentanter, der begge oplever, at elevrådsarbejdet på skolen mødes med respekt fra lærerside. Elevrådet kan rejse sager om alle forhold, der har relevans for eleverne.

19 Har skolen en praksis, der understøtter, at de ansatte efterlever deres skærpede underretningspligt, fx ved at have beskrevne procedurer?

Ja

19.1 Uddybning

Praksis er forankret i skriftlige retningslinjer. Det er min oplevelse, at lærerne er bevidste om deres forpligtelse i forbindelse med den skærpede underretningspligt.

20 Sikrer skolen, at de ansatte ved, at den skærpede underretningspligt er personlig?

Ja

20.1 Uddybning

Jf ovenstående svar.

21. Donationer

Har skolen i det foregående regnskabsår modtaget en eller flere donationer som tilsammen overstiger 20.000 kr. eksklusive moms fra samme donator?

Nej

22. Tilsynets sammenfatning

På baggrund af

- samtaler med elever, lærere og ledelse
- skolens nedfældede plangrundlag for lære- og undervisningsplaner
- observationer af undervisning

vurderer jeg, at skolen lever op til de krav og forventninger, man må have til grundskoler i Danmark.